

Mottakere iht. liste

Deres ref.:
Vår ref.: 20/8791-3
Saksbehandler: Hanne Skui
Dato: 19.03.2020

Midlertidige føringer for gjennomføring av tre måneders kontrollundersøkelser, jf. psykisk helsevernloven § 4-9, under pågående utbrudd av Covid-19

HelseDirektoratet har mottatt spørsmål vedrørende gjennomføring av tre måneders kontrollundersøkelser, jf. psykisk helsevernloven (phvl.) § 4-9, under det pågående utbruddet av Covid-19.

I dette brevet gir direktoratet midlertidige føringer for gjennomføringen av og frister for kontrollundersøkelsene i denne situasjonen.

De midlertidige føringene gjelder til de endres eller opphører.

1. Gjennomføring av tre måneders kontrollundersøkelser, herunder undersøkelse i forbindelse med søknad om ett års forlengelse, ved videooverføring/telefon

Faglig ansvarlig for det tvungne vernet skal fortløpende vurdere om vilkårene for tvungent psykisk helsevern fortsatt er oppfylt, og foreta en undersøkelse av pasienten med tanke på dette minst hver tredje måned, jf. phvl. § 4-9 første ledd.

Det fremgår av rundskrivet til psykisk helsevernloven, [kommentarene til § 4-9](#), at kontrollundersøkelsen skal utføres personlig av faglig ansvarlig, og at de unntaksvis kan gjennomføres ved videokonferanse. Dette unntaket har sin bakgrunn i at enkelte pasienter underlagt tvungent vern uten døgnopphold (TUD) og bosatt i Finnmark, har svært lang reisevei til faglig ansvarlig med kontorsted ved Universitetssykehuset i Nord-Norge (UNN).

Under det pågående utbruddet av Covid-19 vurderer direktoratet at bruk av videokonferanse midlertidig kan gis bredere anvendelse ved undersøkelser av pasienter under tvungent vern uten døgnopphold, dersom smittesituasjonen og hensynet til pålegg om karantene mv. tilsier det. Videooverføring kan også være aktuelt ved kontrollundersøkelser av pasienter (både under døgnopphold og på TUD), dersom faglig ansvarlig er satt i karantene.

Direktoratet vurderer videre at kontrollundersøkelsene i de ovennevnte tilfeller unntaksvis kan gjennomføres ved telefonsamtaler der pasienten er godt kjent av faglig ansvarlig fra før. Det må også søkes innhentet informasjon fra annet helsepersonell som er i kontakt med pasienten, for

HelseDirektoratet

Avdeling helserett og bioteknologi

Hanne Skui, tlf.:

Postboks Vitaminveien 4, 0483 OSLO • Besøksadresse: Vitaminveien 4, Oslo • Tlf.: (+47) 47 47 20 20

Org.nr.: 983 544 622 • postmottak@helsedir.no • www.helsedirektoratet.no

eksempel miljøpersonell på avdeling der pasient oppholder seg eller personell i den kommunale helsetjenesten hva gjelder pasienter på tvungent vern uten døgnopphold.

Dersom video/telefon benyttes når faglig ansvarlig er i karantene, forutsettes at vedkommende har tilgang til elektronisk pasientjournal hjemme, slik at vedkommende kan journalføre undersøkelsen.

Faglig ansvarlig må vurdere konkret i hvert enkelt tilfelle om videokonferanse eller telefonsamtale gir tilstrekkelig grunnlag for å vurdere om vilkårene for tvungent psykisk helsevern fortsatt er tilstede, og om kontrollundersøkelsen dermed kan gjennomføres iht. kravet om faglig forsvarlighet.

Føringene i dette punktet gjelder også for undersøkelse som er grunnlag for faglig ansvarliges redegjørelse ved begjæring om ett års forlengelse av tvungent psykisk helsevern. Denne undersøkelsen vil ofte sammenfalle med fjerde kontrollundersøkelse etter phvl. § 4-9.

Det bør fremgå av kontrollundersøkelsen om den er foretatt via videooverføring eller telefon.

Forutsetningen for bruk av videooverføring er at institusjonen kan ta i bruk verktøy som imøtekommer kravene til sikkerhet og personvern. Den enkelte institusjon må konferere med sine IT-avdelinger hvordan dette kan gjøres.

Det minnes om at helsepersonell skal hindre at andre får adgang eller kjennskap til opplysninger om folks legems- eller sykdomsforhold eller andre personlige forhold som de får vite om i egenskap av å være helsepersonell, jf. helsepersonelloven § 21. Helsepersonell må sikre seg at videooverføringer/telefonsamtaler som foretas utenfor helseinstitusjonene ikke overhøres av uvedkommende.

2. Frist for tre måneders kontrollundersøkelser

Fristen for første tre måneders kontrollundersøkelse regnes fra tidspunktet for etableringen av tvungent psykisk helsevern og deretter ut fra dato for gjennomførte kontrollundersøkelser, jf. phvl. § 4-9. Loven har ingen unntak fra fristen for tre måneders kontrollundersøkelser.

Direktoratet antar at en midlertidig adgang til å foreta undersøkelsene ved bruk av videokonferanse eller telefon, jf. punkt 1 ovenfor, legger til rette for at fristen for gjennomføring av undersøkelsene kan overholdes, selv om for eksempel pasienten og/eller faglig ansvarlig er i karantene.

Kontrollkommisjonen skal ha kopi av alle tre måneders kontrollundersøkelser. Dersom det påløper langvarige eller mange forsinkelser i undersøkelsene begrunnet i omstendigheter knyttet til det pågående utbruddet av Covid-19, er dette avvik som kommisjonen bør ta opp med institusjonsledelsen og ev. melde til fylkesmannen, jf. phvl. § 6-1 tredje ledd og forskriften § 63 fjerde ledd.

Forsinket tre måneders kontrollundersøkelse har ikke betydning for gyldigheten av vedtaket om tvungent psykisk helsevern.

Fristen for kontrollkommisjonens samtykke til forlengelse av det tvungne vernet innen ett år, jf. phvl. § 3-8 tredje ledd, er imidlertid absolutt. Konsekvensen av eventuell forsinkelse er at vedtaket om tvungent psykisk helsevern opphører. Eventuelt nytt tvungent vern må etableres etter psykisk helsevernlovens regler.

3. Generelt om oppfølging av pasienter under tvungent psykisk helsevern i tiden fremover

Ovenfor åpnes for at tre måneders kontroller unntaksvis kan gjennomføres ved videooverføring/telefon i den spesielle pågående situasjonen med Covid-19.

Vi vil understreke at dette ikke betyr at pasienter under tvungent vern kan nedprioriteres i tiden fremover. Pasienter med alvorlig psykisk lidelse er en ekstra sårbar gruppe nå. Det kan være økt risiko for smitte som følge av bl.a. komorbide somatiske tilstander, nedsatt immunforsvar og/eller vanskelig boforhold. Situasjonen med Covid-19 kan også medføre økt symptomtrykk og forverring av den psykiske lidelsen som følge av frykt for selve sykdommen, store endringer i tjenestetilbud og hverdagsliv og stort medietrykk.

Det vises for øvrig til [Helsedirektoratets anbefalinger om ivaretagelse av personer med rus- og psykiske lidelser i kommunen under koronavirus.](#)

Vennlig hilsen

Vårin Hellevik e.f.
fung. avdelingsdirektør

Hanne Skui
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk

Kopi:

FYLKESMANNEN I AGDER
Fylkesmannen i Innlandet
FYLKESMANNEN I MØRE OG ROMSDAL
FYLKESMANNEN I NORDLAND
FYLKESMANNEN I OSLO OG VIKEN
FYLKESMANNEN I ROGALAND
FYLKESMANNEN I TROMS OG FINNMARK
FYLKESMANNEN I TRØNDELAG
FYLKESMANNEN I VESTFOLD OG TELEMARK
FYLKESMANNEN I VESTLAND
Helse- og omsorgsdepartementet
LANDSFORENINGEN FOR PÅRØRENDE INNEN

PSYKISK HELSE
MENTAL HELSE
STATENS HELSETILSYN

Mottaker	Kontaktperson	Adresse	Post
HELSE MIDT-NORGE RHF		Postboks 464	7501 STJØRDAL
HELSE NORD RHF		Sjøgata 10	8006 BODØ
Helse Sør-Øst RHF		Postboks 404	2303 HAMAR
HELSE VEST RHF Helseforetakene Kontrollkommisjonene		Postboks 303	4068 STAVANGER